

КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Краївська І.А., ст. викладач, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Світова фінансово-економічна криза призвела до падіння виробництва та загострення конкурентної боротьби. Зростання небезпек, загроз та ризиків викликає необхідність створення сучасних систем економічної безпеки які здатні адекватно реагувати на всі несприятливі для діяльності підприємств та їх економічної безпеки зовнішні та внутрішні фактори. Практично всі підприємства України в ініціативному порядку створили свої системи безпеки, які дозволяють їм забезпечувати безпеку своєї діяльності. Але аналіз діяльності існуючих систем безпеки показує, що вони в основному вирішують тільки завдання які пов'язані з охороною території й об'єктів. В сучасних умовах необхідні інші системи безпеки які здатні протидіяти небезпекам у різних сферах зокрема в інформаційної, фінансової, техніко-технологічної, правової та інших. Для цього потрібна нова, комплексна система безпеки.

В мовах глобалізації світової економіки та системною кризи у вітчизняній економіки сучасних умовах на підприємства впливає велика кількість факторів небезпек та загроз. В цих умовах для забезпечення економічної безпеки необхідно створити на підприємствах комплексні системи економічної безпеки.

Комплексна система економічної безпеки підприємства – сукупність взаємозалежних організаційних, правових і технічних заходів спрямованих на протидію небезпекам та загрозам діяльності підприємства та його економічної безпеки.

Особливістю комплексної системи економічної безпеки є те що вона включає у себе всі власні ресурси підприємства, а також можливості зовнішніх суб'єктів забезпечення економічної безпеки.

Головна роль у комплексній системі економічної безпеки належить штатній службі безпеки підприємства. На неї покладає плануюча, організуюча, координуюча й інформаційно-забезпечувальна функції. Варіант комплексної системи економічної безпеки наданий на рисунку 1.

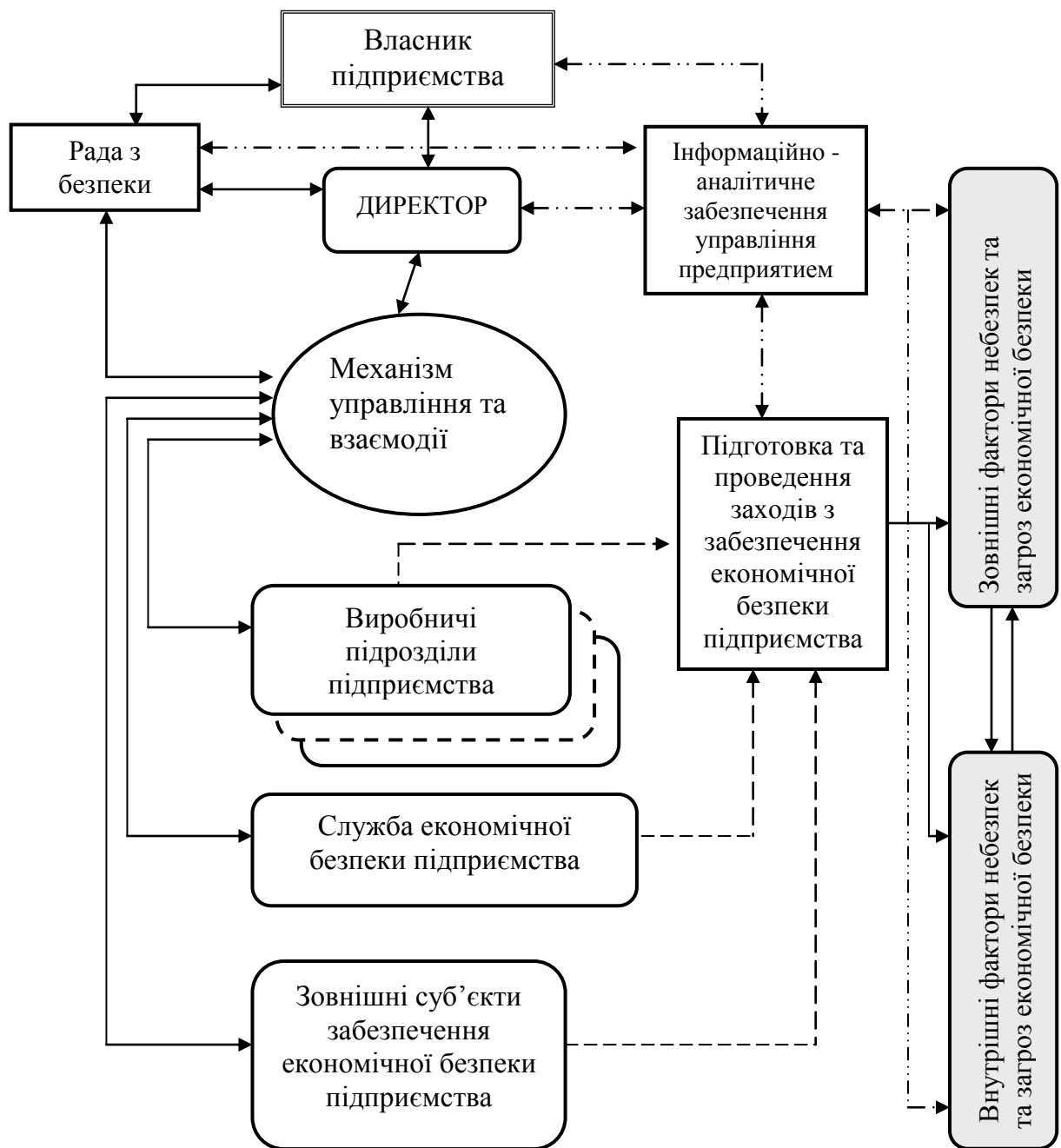

Рис. 1- Модель комплексної системи економічної безпеки підприємства

Запропонована модель комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємства включає внутрішні й зовнішні суб'єкти забезпечення безпеки. До внутрішніх суб'єктів забезпечення економічної безпеки підприємства відносяться його власники, керівники всіх рівнів, а також провідні спеціалісти й весь персонал.

До зовнішніх суб'єктів безпеки відносяться органи державної влади і управління, суб'єкти недержавної системи безпеки, ЗМІ, суспільно-політичні організації й інші.

Ефективність діяльності по забезпеченню економічної безпеки підприємства багато в чому залежить від рівня організації взаємодії в системі економічної безпеки.

Механізм взаємодії повинен включати внутрішні й зовнішні складові, правову основу їхньої спільної роботи, систему інформаційного забезпечення, систему керування, всі види планування заходів щодо забезпечення безпеки, питання координації спільних дій, матеріально-технічного забезпечення, фінансування й ін.

Ефективність механізму взаємодії в системі забезпечення економічної безпеки підприємства у визначальному ступені залежить від його керівника (власника).

Основними завданнями комплексної системи економічної безпеки підприємства є:

- Своєчасне виявлення небезпек, загроз і ризиків для діяльності підприємства. Організація конкурентної розвідки.
- Створення ефективних механізмів по протидії небезпекам, загрозам та ризикам.
- Організація системи захисту комерційної таємниці на підприємстві.
- Організація взаємодії з органами державної влади, МВС, СБУ при проведенні спільних заходів щодо забезпечення економічної безпеки підприємства.
- Забезпечення інформаційної безпеки підприємства.
- Розробка й впровадження ефективних технологій щодо протидії небезпекам та загрозам.
- Охорона території, транспортних засобів та споруд підприємства.
- Здійснення пропускового режиму та інші.

Побудова й діяльність комплексної системи економічної безпеки здійснюється на основі принципів. До них відносяться:

Принцип законності. Система безпеки організації повинна будуватися і здійснювати свою діяльність винятково в правовому полі на основі норм українського права.

Принцип економічної доцільності. Всі витрати на створення системи безпеки повинні окупатися прибутком, отриманим організацією в результаті здійснення заходу щодо протидії загрозам і ризикам.

Принцип комплексності. Система безпеки повинна включати штатну службу безпеки підприємства, а також всі інші його структурні підрозділи.

Принцип своєчасності. Припускає негайну реакцію системи безпеки організації на виникаючі небезпеки, загрози й ризики.

Принцип безперервності. Діяльність системи безпеки організації повинна носити безперервний характер.

Принцип активності. Система безпеки організації повинна завжди працювати в активному режимі й направляти свої зусилля на протидію в першу чергу найнебезпечнішим для організації загрозам і ризикам.

Принцип обґрунтованості. Витрати на побудову, зміст і забезпечення роботи системи безпеки організації повинні бути адекватними рівню

реальних і потенційних небезпек, загроз і ризиків, а також рівню її фінансово-економічних і інших можливостей підприємства.

Принцип централізації управління. Перший керівник підприємства (власник) повинен безпосередньо управляти системою економічної безпеки.

Принцип взаємодії й координації. Забезпечення безпеки повинне здійснюватися на основі тісної взаємодії й координації діяльності штатного підрозділу безпеки з іншими структурними підрозділами організації й зовнішніми організаціями (органами державного управління, МВС, СБУ й іншими).

Принцип спеціалізації й професіоналізму. Фахівці системи безпеки організації повинні мати високий професійний рівень, освіту й спеціальну підготовку в різних сферах забезпечення безпеки.

В сучасних умовах успішно протидіяти небезпекам, загрозам економічної безпеки підприємств можливо тільки на основі побудови комплексної системи економічної безпеки.

Основою комплексної системи безпеки є власні ресурси підприємства, а також ресурси зовнішніх суб'єктів забезпечення економічної безпеки, з якими здійснюється взаємодія на основі взаємного інтересу.

Запропонована модель комплексної системи економічної безпеки дозволяє створити ефективну систему економічної безпеки, здатну протидіяти сучасним небезпекам та загрозам діяльності підприємства та його економічної безпеки.